

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 166/04-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Jána Mazáka o sťažnosti D. V. - Chata Valachovka, so sídlom V., zastúpenej advokátom JUDr. P. K., so sídlom Advokátska kancelária, N., namietajúcej porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo D. V. - Chata Valachovka na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 konal bez zbytočných prietáhov.

3. D. V. - Chata Valachovka **n e p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie.

4. D. V. - Chata Valachovka p r i z n á v a úhradu trov konania vo výške 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť jej právnomu zástupcovi JUDr. P. K., Advokátska kancelária, N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2004 doručená sťažnosť D. V. – Chata Valachovka, so sídlom V., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. K., so sídlom Advokátska kancelária, N., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 9. júna 2001 žalobu proti odporcovi P. M. - TERRATRAVEL, so sídlom B. (ďalej len „odporca“), o zaplatenie dlžného nájomného za prenájom nebytových priestorov 73 700 Sk s príslušenstvom.

Okresný súd vydal vo veci platobný rozkaz sp. zn. Rob 1451/01 z 15. augusta 2001, ktorým návrhu sťažovateľky v plnom rozsahu vyhovel. Odporca podal proti platobnému rozkazu odpor a odvtedy je vec vedená pod sp. zn. 25 Cb 273/01.

Od vydania platobného rozkazu súd podľa vyjadrenia sťažovateľky nekonal, a preto sťažovateľka listom z 22. augusta 2002 požiadala o urýchlené nariadenie pojednávania, na ktorý nedostala odpoveď. Následne podala sťažovateľka 22. augusta 2002 prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“). V odpovedi na túto

sťažnosť predseda okresného súdu v liste číslo Spr. 2127/03 z 31. júla 2003 konštatoval, že „sťažnosť je objektívne odôvodnená“, a žiadal o ospravedlnenie.

Dňa 10. októbra 2003 sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci, na ktorom sudkyňa uznesením zamietla návrh žalovaného na pripustenie ďalšieho účastníka konania na strane žalovaného. Tento postup hodnotí sťažovateľka ako nezákonný, ktorý mal za následok ďalšie zbytočné prietahy v konaní. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu sa žalovaný odvolal. Odvolací súd odvolanie žalovaného odmietol, pričom jeho rozhodnutie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené až 19. mája 2004.

Doterajší postup okresného súdu hodnotí sťažovateľka ako porušenie jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej prijal tento nález:

„Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 porušil právo D. V. – Chata Valachovka, so sídlom V., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva D. V. – Chata Valachovka primerané zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk (slovom dvestotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný jej vyplatiť do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. P. K. vedený vo VÚB a. s. pobočka Nitra, č. ú. ... trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 166/04-10 zo 7. júla 2004 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k tomu, či trvajú na tom, aby sa

vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti a predložil ústavnému súdu spis sp. zn. 25 Cb 273/01.

Právny zástupca sťažovateľky a predseda okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrujú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu vo svojom liste číslo Spr.: 2127/03 z 25. augusta 2004 okrem chronológie procesných úkonov vo veci sp. zn. 25 Cb 273/01 urobili, uviedol:

„Vo veci bolo konané plynulo, po predvolaní veci na deň 10. 10. 2003. V tejto časti nedošlo k priedahom v konaní.

Lehota medzi vydaním platobného rozkazu a prvým pojednávaním vo veci bola objektívne spôsobená počtom vecí v oddelení sudcu, pričom je potrebné zachovávať určité poradie v predvolávaní vecí.

Vzhľadom na uvedené, si dovoľujeme navrhnúť váženému Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť zamietol ako neodôvodnenú v celom rozsahu.“

Zo spisu sp. zn. 25 Cb 273/01 zistil ústavný súd nasledovné:

1. Návrh na vydanie platobného rozkazu bol doručený okresnému súdu 12. júla 2001.
2. Prípisom z 25. júla 2001 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby doplnil návrh o chýbajúce náležitosti (návrh bol doplnený podaním doručeným okresnému súdu 7. augusta 2001).
3. Dňa 15. augusta 2001 vydal okresný súd platobný rozkaz, ktorým návrhu sťažovateľky vyhovel.
4. Dňa 6. septembra 2001 doručil odporca okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu.
5. Dňa 11. septembra 2001 okresný súd vyzval odporcu, aby zaplatil súdny poplatok za odpor (poplatok bol uhradený 27. septembra 2001).
6. Dňa 19. októbra 2001 bola vec prevedená do oddelenia Cb.
7. Listom z 26. augusta 2002 právny zástupca sťažovateľky žiadal okresný súd o urýchlenné nariadenie pojednávania.

8. Úkonom z 20. júla 2003 konajúca sudkyňa nariadila pojednávanie na 10. október 2003.

9. Listom doručeným okresnému súdu 19. septembra 2003 právny zástupca odporcu požiadal okresný súd o pripustenie ďalšieho účastníka do konania na strane odporcu.

10. Dňa 10. októbra 2003 sa uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením č. k. 25 Cb 273/01-60 nepripustil, aby do konania vstúpila ďalšia účastníčka na strane odporcu.

11. Dňa 27. októbra 2003 a následne opakovane 12. novembra 2003 doručil právny zástupca odporcu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 25 Cb 273/01-60 z 10. októbra 2003 o nepripustení vstupu ďalšieho účastníka do konania.

12. Dňa 2. decembra 2003 bol spis doručený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní.

13. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 14 Cob 282/2003-67 z 29. apríla 2004 odvolanie odporcu odmietol. Spis bol doručený okresnému súdu 13. mája 2004.

14. Dňa 14. mája 2004 okresný súd zaslal účastníkom konania uznesenie Krajského súdu v Bratislave, ktoré po doručení nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2004.

15. Úkonom z 23. júla 2004 nariadila konajúca sudkyňa pojednávanie na 10. september 2004.

16. Dňa 16. augusta 2004 právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu návrh na pripustenie vedľajšieho účastníka do konania.

17. Listom z 9. septembra 2004 právny zástupca sťažovateľky rozšíril žalobu o pristúpenie ďalšieho účastníka konania na strane odporcu.

18. Dňa 10. septembra 2004 sa vo veci uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením pripustil, aby do konania vstúpila ďalšia účastníčka konania na strane odporcu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“, postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd na základe svojich zistení konštatoval, že vec vedenú pod sp. zn. 25 Cb 273/01, v ktorej ide o zaplatenie dlžného nájomného, nemožno považovať za právne ani fakticky zložitú, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy ústavného súdu, pričom na základe dokumentácie obsiahnutej v spise sa nedá predpokladať, že bude vo veci potrebné vykonať časovo náročné dokazovanie.

2. Vo vzťahu k druhému kritériu ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka bola v doterajšom priebehu konania aktívna a poskytovala okresnému súdu potrebnú súčinnosť. Jej aktivitu potvrdzuje aj skutočnosť, že sa písomne dožadovala urýchleného nariadenia pojednávania a podala tiež sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 17 zákona o štátnej správe súdov. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že doterajšiu dĺžku konania správanie sťažovateľky negatívne neovplyvnilo.

3. V rámci tretieho kritéria posudzoval ústavný súd postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 25 Cb 273/01. Na základe svojich zistení zo súdneho spisu ústavný súd konštatoval, že po tom, ako odporca podal proti návrhu na vydanie platobného rozkazu odpor a vec bola prevedená do oddelenia Cb, t. j. od 19. októbra 2001 do 20. júla 2003, keď konajúca sudkyňa nariadila ústne pojednávanie na 10. október 2003, bol okresný súd bez zákonného alebo iného ospravedlniteľného dôvodu nečinný. Na tomto základe ústavný súd vyhodnotil toto obdobie ako obdobie, v ktorom došlo nečinnosťou okresného súdu k zbytočným prieťahom v konaní, a teda k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd v tejto súvislosti neakceptoval námietku predsedu okresného súdu ospravedlňujúcu nečinnosť súdu „objektívnym počtom vecí v oddelení sudcu“ s odkazom na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej „Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní“ (II. ÚS 40/97, III. ÚS 17/02). Rovnako nemožno akceptovať argument predsedu okresného súdu na ospravedlnenie dĺžky konania vedúcej k porušeniu základného práva sťažovateľky z dôvodu prerokovania vecí podľa poradia.

Postup okresného súdu v období od 20. júla 2003 do doručenia sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu hodnotil ústavný súd ako plynulý, a preto podľa neho v tomto období nedošlo k zbytočným prieťahom v konaní.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V nadväznosti na to, že namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 273/01 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov. Toto považoval za dostatočné z hľadiska poskytnutia ochrany základnému právu sťažovateľky, ktorého porušenie namieta, a preto primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľke nepriznal.

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. P. K. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 9340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk, t. j. po 4530 Sk a po 140 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony vykonané po 1. januári 2004).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2004